

LOSP: Tiešie maksājumi - ieguvums visai sabiedrībai, ne tikai lauksaimniekiem!

Kopš 2011.gada vasaras Latvijas lauksaimnieki ir uzsākuši nopietnu cīņu par godīgiem Eiropas Savienības tiešajiem maksājumiem. Jau samērā bieži izskanējuši viedokļi, aicinājumi un īstenoti dažādi pasākumi, lai pievērstu sabiedrības uzmanību un lai Latvijas lauksaimniekiem tiešo maksājumu līmenis¹ būtu līdzvērtīgs citu Eiropas Savienības (ES) valstu līmenim. Līdz šim sniegtā informācija pauž viedokli, cik svarīgs šis jautājums ir lauksaimniekiem, tomēr aizmirstot piebilst, ka tieši vai arī netieši ieguvēji būs arī citi Latvijas iedzīvotāji.

Uzskats, ka labuma guvēji no tiešo maksājumu palielināšanās ir tikai un vienīgi lauksaimnieki, ir maldīgs, jo ieguvēji var būt gan pašvaldības, gan lauku iedzīvotāji, gan pilsētnieki, gan valsts kopumā.

Lūk neliels ieskats par iespējamiem ieguvumiem, uz ko varam cerēt tad, ja cīņā par godīgiem maksājumiem mums izdosies panākt Latvijai labvēlīgākus rezultātus un pēc iespējas vairāk pietuvināt Latvijas tiešo maksājumu līmeni ES vidējam līmenim:

- Latvijas lauksaimnieki spēs saražot lauksaimniecības produktus, kas ir konkurētspējīgi ES vienotajā tirgū, nodrošinot iedzīvotājiem un arī uzņēmumiem kvalitatīvus Latvijas lauksaimniecības produktus par pieņemamu cenu;
- vietējā tirgū palielināsies Latvijas saražotās produkcijas īpatsvars un Latvija būs spēcīgs konkurents ES vienotajā tirgū, piedāvājot arī citās ES dalībvalstīs augstas kvalitātes produktus no zaļas un videi draudzīgas zemes;
- Latvijas lauksaimniekiem būs vairāk finanšu līdzekļu, kurus var investēt tehnoloģiju attīstībā, ražošanā un zemes iegādē;
- lauku iedzīvotāji būs motivēti darboties lauksaimniecībā un laukos veiksmīgi spēs saimniekot ne tikai lielās saimniecībās, bet arī mazās saimniecībās. Laukos tiks saglabāta saimnieciskā darbība un veicināta nodarbinātība, kā rezultātā Latvijas lauki būs apdzīvoti un iedzīvotāji nevēlēsies aizbraukt uz citām valstīm;
- lauksaimnieki un citu nozaru uzņēmēji kļūs konkurētspējīgāki un savlaicīgi varēs nomaksāt nodokļus, kā rezultātā valsts un pašvaldību budžetā būs vairāk finanšu līdzekļu, lai varētu kvalitatīvi nodrošināt pamata funkcijas, piemēram, nodrošināt kvalitatīvus medicīnas un izglītības pakalpojumus lauku apvidos un mazpilsētās.

„Ja mums izdosies panākt godīgāku ES tiešo maksājumu sadalījumu starp dalībvalstīm, tad kopumā Latvijas sabiedrība patiešām iegūs. Tomēr mēs nevaram skaidri zināt, kāda būs šo ieguvumu kvalitāte, jo tā ir atkarīga no daudziem faktoriem, piemēram, cik mērķtiecīgi un efektīvi lauksaimnieki šos resursus izmantos tālākā attīstībā, kā arī no tā cik saprātīgi un efektīvi būs valsts lēmumi par dažādām nozaru politikām nākotnē. Tiešie maksājumi var dot lielus ieguvumus ne tikai lauksaimniekiem, bet arī citiem Latvijas iedzīvotājiem”, **skaidro LOSP vadošā eksperte Ginta Jakobsone.**

Armands Krauze, LOSP valdes loceklis, lauksaimnieku pārstāvis Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejā: „Vairums Latvijas iedzīvotāji domā, ka ES tiešie maksājumi ir tikai finansiāls atbalsts mūsu zemniekiem, bet tā tas nav. Tieši pateicoties tiešajiem maksājumiem zemnieki var nodrošināt patērētājiem produktus par zemām cenām. Tas arī ir iemesls kālab mūsu zemnieki bieži nevar piedāvāt zemāku cenu kā kaimiņi. Piemēram, ja Eiropas Komisija piedāvā

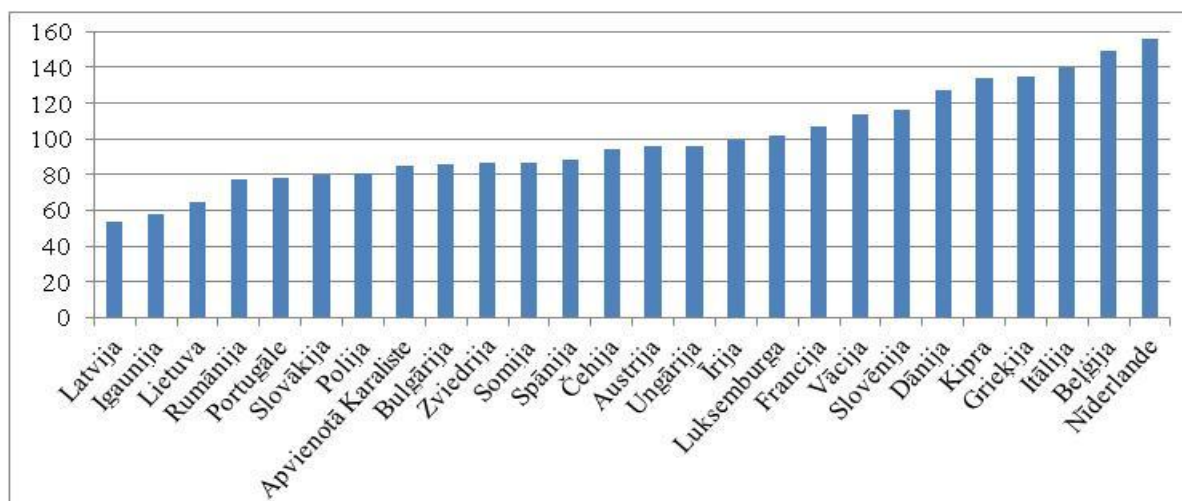
¹ Tiešo maksājumu līmenis - tas ir lielums, kas parāda, kāds katrai ES dalībvalstij varētu būt tiešo maksājumu līmenis uz vienu hektāru attaisnotās zemes. To aprēķina katrai dalībvalstij dalot tiešo maksājumu gada finanšu apjomu ar atbalstam attaisnoto zemes hektāru skaitu valstī. Lielums tiek izmantots, lai varētu salīdzināt cik godīgs ir tiešo maksājumu sadalījums starp dalībvalstīm

Polijai ap 220 EUR/ha tiešos maksājums, bet Latvijai tikai ap 140 EUR/ha, tad starpība ir ap 80 EUR/ha. Vienai slaucamai govij vajag apmēram 2 ha ganības un zālājus, tātad poļu zemnieks saņem par vienu govī 160 EUR vairāk tiešos maksājumus kā latviešu zemnieks un var pārdot pienu lētāk pat atvedot uz Latviju. Tā nav godīga ES lauksaimniecības politika, ja zemniekiem, kuri saimnieko tikai 350 km attālumā viens no otra maksājumi atšķiras par 160 EUR par katru govī tikai atšķirīgu tiešo maksājumu dēļ. Cieš gan Latvijas zemnieki, gan pircēji, kas maksā dārgāk. Tādēļ jebkuram Latvijas iedzīvotājam ir jāizstāv mūsu pašu mazie un vidējie ražotāji, lai Latvijas produkti būtu pieejami par pieņemamām cenām”.

Latvija ir ES dalībvalsts. Pamatojoties uz Eiropas Savienības pamatprincipiem, tādiem, kā solidaritāte, sadarbība un godīga konkurence, visām dalībvalstīm ir jādod līdzvērtīgas tiesības un iespējas, tad kādēļ Latvija lauksaimniecības jomā tiek diskriminēta? Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome (LOSP) aicina ikvienu Latvijas iedzīvotāju atbalstīt lauksaimniekus cīņā par godīgiem Eiropas Savienības tiešajiem maksājumiem, jo būtībā tiešā vai netiešā veidā ieguvēji būs mēs visi.

Papildus informācija:

1.attēls Tiešo maksājumu līmenis dalībvalstīs uz vienu hektāru attaisnotās zemes, % no ES vidējā līmeņa no 2017.gada (atbilstoši Eiropas Komisijas priekšlikumiem)

Maltā: tiešo maksājumu līmenis - 286% no ES vidējā līmeņa sākot no 2017.gada

Vēlamais rezultāts pēc 2014.gada:

Latvijas pozīcija - nepieciešams paredzēt, ka tām dalībvalstīm, kuru tiešo maksājumu līmenis ir zem ES vidējā, šie maksājumi tiek maksimāli tuvināti ES vidējiem rādītājiem, nosakot to aptuveni 80% apmērā no ES vidējā maksājumu līmeņa.

Informācija sagatavota Valsts Lauku tīkla pasākuma „Nozaru ekspertu ziņojumi” ietvaros. Papildu informācija - zvanot Armandam Krauzem, mob. 29591933 vai zvanot Gintai Jakobsoni, mob. 20389910, vai arī sūtīt e-pastu uz e-pasta adresi: losp@losp.lv

Biedrība - Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome (LOSP) - ir Latvijas lielākā un nozīmīgākā nacionālā līmeņa lauksaimnieku konsultatīvā padome, kas apvieno 55 lauksaimniecības nozaru un daudznozaru valsts līmeņa nevalstiskās organizācijas un kopumā pārstāv vairāk kā 12345 ražojošo lauksaimnieku. LOSP iesaistās Latvijas lauksaimniecības un lauku attīstības politikas veidošanā un īstenošanā sadarbībā ar valsts likumdevējiem, valsts pārvaldes institūcijām, Zemkopības ministriju un citiem sociālajiem sadarbības partneriem.

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS